

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 114. De extensione dictae priuationis ad posteros
h[a]ereticorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Ac primum quidem hoc constituendum est quod quisquis est, vel fuit hæreticus, irregularis est etiã si conuersus & admissus ad gremium Ecclesiæ penitentiam peregerit. Speculat. titu. de dispensatione. §. in xtra. & videtur probare textus in cap. conuenientibus. i. quæst. 7. & in cap. inter sollicitudines. extra, de purgat. cano.

Præterea is qui reuertitur ab hæresi, post peccatam penitentiam dispensari potest post aliquod tempus, vt in susceptis ordinibus administret, sed non vt ad superiores ascendat: quod si nullum ordinem habeat, vltimus ordinari non debet, nec ad primam quidem consuram. cap. saluberrimum. i. quæstio. 7. tenent beatus Antoninus tracta. de censuris. cap. 100. Syluester in summa. verbo, irregularitas. q. 5. & Maiolus lib. 5. de irregularitate, cap. 46. quo loco addit hæc omnia locum habere in fauoribus, defensoribus, auxiliatoribus, & ceteris huiusmodi, de quibus alibi copiose diximus.

De schismaticis quid sentiam iam explicui supra parte. 2. super q. 48. de schismaticis. §. cognitum dignum est. & seq.

Quamquam autem hæc ita se habeant, si tamẽ argens necessitas, aut euidentis Ecclesiæ utilitas id ex postulat non modo in susceptis ordinibus administrandis poterunt tolerari omnes supradicti, sed etiam ad vltiores, & ad sacerdotia seu beneficia ecclesiastica promoueri, & conuenientibus. i. q. 7. & docet late Conradus Brunus lib. 3. de hæres. c. 7.

Postremo quis cum supradictis dispensare possit, quæsitum est. & Maiolus lib. 5. c. 46. de irregular. & Syluester in summa, in verbo, irregularitas. q. 5. rectè sentiunt, dum aiunt solum Romanum Pontificem super hac irregularitate dispensare. eiusdem sententia non obscure esse videtur Eymericus infra q. 126. & Zanchinus tract. de hæres. cap. 38. neque ab his vlllo pacto dissentio, neque aliud omnino dicendum, aut faciendum censeo. iure ergo ordinario nec Episcopus, nec Inquisitor possunt super hac irregularitate dispensare.

Num autem ex privilegio Clementis VII. incipien. Cum licet, relatum inter litteras Apostolicas in fine huius operis, Inquisitores hæreticæ prauitatis dispensare possint super hac irregularitates, dixi infra super dicta q. 116.

Q V A E S T I O C I I I I.

De extensione dictæ priuationis ad posteros hæreticum.

Entesima quartadecima quæstio est: Vtrum per Episcopum & Inquisitorem heretici, credentes, receptatores, defensores, & fautores, & ipsorumque filij usque ad secundam generationem, omni beneficio ecclesiastico & officijs publicis sint priuandi, siue ipso iure sint priuati? Respondemus, quod sunt priuati usque ad secundam generationem, ut patet in cap. Quicumque. §. heret. de hæretic. lib. 6. vbi sic dicitur. Hæretici autem, credentes, receptatores, defensores,

& fautores eorum, ipsorumque filij usque ad secundam generationem ad nullam ecclesiasticum beneficium, seu officium publicum admittantur. Quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane.

Eadem uerba habentur in litteris Apostolicis Alexandri iij. Nouerit. §. hæretici.

COM M E N T. CLXIII.

Quamuis Eymericus generalè proponat quæstionem de priuatione beneficiorum, fautorum, & cæterorum, eorumque filiorum ab officio & beneficio: nihilominus ex responsione intelligimus de priuatione filiorum solum agere: nam de hæreticis & fautoribus, ac cæteris quid sentiat superiori quæstione agit.

In hac breui quæstiuncula vnum ponit axioma, videlicet, Filios hæreticorum, credentium, fautorum, & aliorum huiusmodi, inhabiles fieri ad obtinenda officia qualibet publica, & ecclesiastica beneficia vsque ad secundam generationem. hoc enim mihi significare videntur illa verba: Respondemus quod sunt priuati, id est, sunt inhabiles effecti & hoc crederem esse EymERICI INSTITUTUM, vt constat ex serie textus quem citat.

Ac primum multis rationibus iustissime indutum videri potest, vt filij hæreticorum, fautorum & cæterorum similium etiam catholici a publicis officijs et ecclesiasticis beneficijs arceantur. Primum, quia infames sunt, cum paterna infamia eos afficiat: Deinde quoniam in odium paterni sceleris visum est non modo animaduertere in ipsos sceleratos, sed etiam in progeniem damnatorum. cap. vergentis. de hæretic. Denique vt parentes à tanto crimine patrando auocentur, in filios eorum leges quandoq; seuiunt; sepe enim cõtingit vt parentes magis filiorum pena quam propria terreantur ob vehementissimum amoris affectum, quem erga filios gerunt. l. isti quidem. ff. de eo quod mer. cau. omittitur hic multa consulto, quæ fusius traduntur a nostris, dum disputant, an iustum sit filios ob parentum delicta puniri, de quo videto præ cæteris Alfonso Castrum lib. 2. cap. 10. de iusta hæret. punitio.

Sed in primis illud est querendum cum agitur de affligendis & inhabilitandis filijs ob delicta paterna, de quibus filijs intelligatur, unde legitimis tantum, an vero etiam de cæteris ex quocunque susceptis amplexu.

Sunt enim filiorum genera plura; quidam enim sunt legitimi, alij naturales tantum, alij spurij, alij adulterini seu incestuosi, seu sacrilegi, de quibus extat elegans liber multa eruditione refertus Illustrissimi Cardinalis Paleoti viri integerrimi doctissimi, & vitæ sanctitate clarj, nobisque multis nominibus colendi, cui titulus factus est, De nobis & spurij. In quo plenissime tradita sunt quæcunque ad materiam horum filiorum spectant.

Eorundem meminit Accursius. §. verbo, naturales. Inst. de adoptio. glos. in c. liberi. 3. q. 4. Host. in Sum. ti. qui filij sint legitimi. §. 1. Cassanæus ad consuetudines Ducatus Burgudiæ, in rubrica, Des lucceffiondes bastardz. nu. 3. vers. & aduerte, et alij.

... ..

... ..

Filij hæreticorum fautorum, & aliorum similium inhabiles ad beneficia.

Cur filij inhabilitentur ob patrum peccata.

... ..

An filij illegitimi inhabilitentur ob patris delictum.

Varia filiorum genera.

... ..

Dominici de aliorum episcopo.

Cõsidera in primis clericus huiusmodi.

Quid dicitur in cap.

Quid in m. de huiusmodi.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

Filij illegiti-
mi inhabi-
les.

In hac quaestione, ut vno verbo dicam, nulla fere
lis est: conveniunt enim interpretes, filios quocun-
que modo illegitimos, panis in haereticorum filios
latis plesti. ita Petrus de Ancharano Archidiacono
& Ioannes And. in cap. statutum, el secundo.
de haeret. lib. 6. quos sequuntur ibidem Franchus,
& alij communiter. Zanchinus tract. de haeret. cap.
28. num. 13. & alij.

Horum plane sententia vera est. nam sic illegiti-
mi non punirentur ob delictum parentum, melior
esset illegitimorum, quam legitimorum conditio;
& maius privilegium haberet luxuria, quam ca-
stitas, quod est absurdum.

An filij ante
delictum pro-
creati inhabi-
litate utur.

Aliud praeterea quaesitum est, Nunquid haec pa-
na inhabilitationis ad officia et beneficia ob crimen
paternum, eos solum filios afficiat, qui post patris
delictum procreati seu geniti sunt; an vero eos
etiam omnes complectatur, qui quocunque tempo-
re geniti nati que sunt, etiam antequam parentes
delictum committerent.

Qui dixe-
runt filios an-
te delictum
natos no in-
habilitari.

Et filios antea genitos & natos, quam parentes
delictum laesa maiestatis committerent, non com-
prehendi his panis voluerunt Calderinus consi. 3.
tit. de haeret. & Synus in dicta l. quisquis. C. ad legem
Iuliam maiestatis. Praepositus in cap. quo iure distim.
8. & pauci quidam alij, quos refert & sequitur Si-
maneus de catho. instit. titu. 29. nu. 23. & seq. ubi
hanc sententiam multis adstruere conatur, id etiã
lege Hispana nominatim cautum scio partita. 2. ti.
27. l. 6. circa finem ibi: Peto non se entende de los
yeros que ouiesseu fecho, ante que eran mas de-
los que despues fiziellen, &c.

Filios ante
delictum na-
tos et inhabi-
litari, uerior
sententia.

Omissis tamen rationibus, quibus haec sententia
probari potest, quae non valde vrgent, verior, secu-
rior, & vsu receptior est aduersa sententia, quam
& numero & auctoritate longe superioribus maio-
res Doctores sequuntur. Albericus & Salycetus
in dicta l. quisquis. C. ad legem Iuliam maiest. glos-
sa in c. si quis cum militibus. 6. q. 1. verbo, filij. Pala-
cius Rubius in tractatu de regno Navarrae p. 5. §. 8.
uersio. quarta obiectio. Angelus tracta de maiest.
verbo, Che hai tradito la tua patria. Conarruuias
lib. 2. varia. resol. c. 8. nu. 5. versic. quarto solet pro
Calderino. Antonius Gomez. to. 3. varia. resol. cap.
2. nu. 16. versic. sed his non obstantibus. Gondissal-
uus tracta de haeret. q. 23. num. 5. Alfonso Castrus
lib. 1. cap. 7. de potestate legis penalis. versic. & pri-
mo infero. idem lib. 2. cap. ult. de iusta haeret. pu-
nitio. versic. de hac tamen re. Ioannes Platea in §.
publica autem. instit. de publicis iudi. num. 27. ver-
sic. item habet locum. Repertorium Inquisitorum
verbo, filij. §. sed quero. Petrus de Bellapertica in
dicta l. quisquis. C. ad l. Iuliam maiestatis. Hierony-
mus Gigas tracta. de crimine laesa maiestatis. lib. 3.
tit. de panis, quas filij incurrunt. quaestio. 5. ubi
hanc vocat communem opinionem Gregorius Lo-
pez in regiam. l. 2. ti. 2. p. 7. Claudius Seyfellus in l.
si quis id quod ff. de iurisdic. omn. iudicium. & alij
quos esset longum recensere.

Rationes qui-
bus probatur
posterior sen-
tentia.

Nec desunt viue quidem & efficacissima ratio-
nes, quibus haec sententia validissime probatur.
Primum, quia textus in dicta l. quisquis. §. filij C.
ad l. Iuliam maiestatis, & in cap. statutum, & in c.

A quicunque. §. haec ratio. de haeret. libro 6. indistincte
loquuntur de materia inhabilitationis, & punitionis,
seu priuationis haereticorum, & filiorum eor-
um. sunt ergo indistincte intelligendi. l. 1. §. genera-
liter. ff. de legat. praestandis. l. 3. ff. de officio praesid.
l. de pretio. ff. de publica. in rem actio. ubi glossa &
doctores.

Rursus, haec ratio fortissima mihi videtur, cui
commode non potest responderi. pena enim, quae ob
peccatum parentis descendit in filios, ideo imposi-
ta est, ut parentes a peccando auertantur, & ceteris
timor incutiatur. ita fatentur multi ex praecita-
tis, sed praeter ceteris tradit singulariter glos. extran.

B Ioan. XXII. de penis. §. filij eius. verbo, quomodolibet.
& Alfonso Casti. lib. 1. c. 7. de potestate legis
penalis. corollario primo. & lib. 2. cap. ult. de iusta
haeret. punit. hoc autem ratio tam reperitur in
filij ante delictum natis & procreatis, quam in po-
stea natis & genitis, cum utroque parentes aequa-
liter diligant. consequitur ergo necessario, ut
omnes indistincte huiusmodi panem descendant.

Praeterea sicut rescribit Zabarella in c. in qui-
busdam, extra de penis. versic. quero, an filij hanc pe-
na inhabilitationis puniuntur filij haereticorum, non
quia peccauerunt, sed quia filij sunt; hoc autem ta-
conuenit natis ante delictum, quam post delictum
procreatis omnes ergo sunt pariter inhabiles.

C Postremo, huic sola rationi, quam mox subiungam,
non facile respondebunt assertores contrariae opi-
nionis. In cap. statutum. el. 2. de haeret. lib. 6. aper-
tissime cauetur, quod filij, & nepotes illorum here-
ticorum in supradictis panis comprehendantur,
quorum parentes tales esse, vel tales etiam dece-
sisse probantur. ergo satis esse videtur, quod paren-
tes dixerint haeretici; unde consequitur apertissi-
me constitutionem de filijs quoque natis ante ha-
resim loqui, cum post mortem patris, aut in articu-
lo mortis ab eo generari nequeant.

D Ob has rationes nunquam dubitavi huic senten-
tia subscribere, nec crederem ab ea recedendum esse,
& in consulendo, & in iudicando. itaque filij ha-
reticorum quicunque illi fuerint, siue legitimi, si-
ue illegitimi, siue nati ante delictum, siue postea, &
insames erunt, & inhabiles ad quaelibet officia, &
beneficia, ob delicta parentum.

Anceps tamen & ardua quaestio est: An filij ha-
reticorum non modo efficiantur inhabiles ad offi-
cia & beneficia de nouo assequenda; verum etiam
ipso iure priuentur illis, quae iam habebant, cum pa-
ter crimen commisit, aut saltem per sententiam
veniant omnino priuandi.

E In hac quaestione prima pars primu erit dirimi-
da, An videlicet, filij ipso iure sint priuati benefi-
cij obtentis, quo tempore parentes crimen commit-
terent laesa maiestatis diuinae. In quo articulo bis-
ria inuenio sentire Doctores veteres. n. vno coe-
su asserunt, filios & nepotes haereticorum sanctorum
& similia non modo fieri inhabiles ad officia & be-
neficia in posteru obtinenda; veru et ipso iure pri-
uari omnibus illis, quae iam obtinebant, quo tempo-
re crimen parentes committerent. ita Ioannes And.
in cap. ut commissi de haeret. lib. 6. & ibidem Ge-
minianus in §. priuandi. num. 4. Henricus Boich

in cap. vergentis. colum. 4. de her. & ibidem Ioannes Anania num. 12. ubi concludit in crimine heresis filium alicuius heretici clericum beneficio ecclesiastico obtento ipso iure priuatum. idem asserit Propositus in cap. satis peruersum. 56. distin. Imola in l. in insulam. in princip. ff. soluto matrim. Hieronymus Gigas tractatu de crimine laesa maiestatis lib. 3. titu. de penis, quas filij incurrunt. quaestio. 11. num. 3. idem denique videtur tenere Palacius Rubius tractatu de regno Navarrae parte 5. §. 8. & fortassis hoc ipsum videri potest uoluisse Eymericus in hac quaestione, dum proposita difficultati, an filij hereticorum, & ceter. priuandi sint, sine ipso iure sint priuati, respondens ait: respondemus, quod sunt priuati.

Supradicti autem Doctores ad hanc sententiam adstruendam potissimum vtuntur textu in cap. felicis. §. quod si quis. de penis. libro 6. ex quo patet, filios percutientis sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem, ipso iure priuari beneficijs, quae tempore commissi criminis obtinebant: manifestum est autem crimen illud multo minus, ac leuius esse, quam crimen heresis, cum longe sit maius diuinam, quam humanam laedere maiestatem, cap. vergentis. de heret.

Sententiam superiori oppositam, nempe, filios hereticorum & fautorum non priuari ipso iure beneficijs obtentis, quo tempore parentes crimen committerent: sed tantum inhabiles reddi ad obtinendam post crimen commissum, tenent Repertorium Inquisitorum verbo, filij. §. supradictum est, versic. sed salua meliori deliberatione. eandem sententiam nullis mutatis sequitur Gondissalvus tract. de her. q. 23. num. Couarruuias lib. 2. variar. resolut. cap. 8. num. 4. idem tenere videtur Montaluis in legibus septipartitis. l. 4. par. 7. tit. 26. & alij, quos praecitato loco Couarruuias.

Ego uero quamuis alijs fuerim in libris de penis hereticorum secutus priorem sententiam in odium hereticorum, & tanti criminis punitionem, quae si vsquam alijs hoc maxime tempore locum esset habitura, ob effrenem & impudentem hereticorum audaciam, qui vix penis vllis respiciunt: mihi lominus tamen visum est mihi nunc penitus sententiam mutare: nam praeterquam quod haec sententia benignior est, & vsu recepta, validioribus etiam rationibus nititur quam prima.

Ac primum quidem nusquam iure cautum reperitur, vt filij hereticorum & fautorum etiam beneficijs obtentis priuentur, quo tempore parentes damnantur: quare cum hoc sit penale, extendi non debet, sed potius restringi, vt probant iura vulgaria, & textus in c. odia. de reg. iur. lib. 6.

Rursus, textus in c. quicumque. §. heretici. de heret. lib. 6. solum videtur excludere filios hereticorum ab obtinendis beneficijs, dum ait: Ipsorumque filij usque ad secundam generationem, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium publicum assumantur. haec ibi: verbum autem illud: assumantur, nullo modo potest dici quod inducat priuationem obtentorum ipso iure, cum sit futuri temporis, vt nostri communiter obseruant.

A Postremo, quoniam regulariter qui inhabilis efficitur ad obtinenda beneficia, obtentis non priuatur, vt dicit glossa singularis in Clemen. 1. §. ipse. de penis. quam sequuntur Zabarella, Imola, & Bonifacius Vitalinus num. 54. & alij.

Et quamquam iure canonico fortassis non in pro defendi possit, hereticos, credentes, fautores, & ceteros huiusmodi inhabiles effectos ad obtinenda beneficia ecclesiastica, obtentis etiam ipso iure priuari, de quo quid sentiam dixi supra super quaestione proxime praecedenti. §. illa vero est. & seq. at non hoc putarem habere locum in filijs. hi enim quamuis ob alterius culpam inhabiles efficiantur ad obtinenda beneficia, non tamen videntur ullo modo priuari obtentis: quam ob rem parentibus damnatis velut hereticis, aut fautoribus, aut defensoribus, vel similibus, filij beneficia, quae iam obtinebant quo tempore pater crimen commisit, non amittunt: & haec mihi sententia de iure verior videtur.

Nou obstat textus in dicto cap. felicis. §. quod si quis. de penis. lib. 6. saepe enim respub. minora crimina varijs ex causis maioribus penis insequitur ob euitandam delinquendi audaciam, ita Couarruuias libro 2. variar. resolut. cap. 8. num. 4. Ad haec, in penalibus etiam ex maioritare rationis extensio fieri non debet per iura vulgaria.

C Denique non obstat textus in cap. vt commissi. §. priuandi. de heret. libro 6. ibi, priuandi vel priuatos denunciandi nam qua ratione accipi debeat, explicuimus supra quaestione praecedenti. §. quamobrem. quod si aliam solutionem desideras, legito Gondissaluum tracta. de heret. quaest. 23. num. 2. circa finem.

Tandem altera praeposita difficultatis pars est declaranda, An videlicet filij & nepotes hereticorum, saltem per sententiam priuari debeant beneficijs, quae obtinebant antequam parentes eorum declararentur heretici. & breuiter respondeo, nullo modo debere priuari: ita tenent assertores proxima praecedentis opinionis, quibus subscribit Simancas de cathol. institutio. titu. 29. num. 20. a quibus non dissentio.

Priuari tamen debent per sententiam illis sacerdotijs & beneficijs, quae consecuti fuerint post parentum condemnationem. caetera huc spectantia in seq. quaestione sumus tradituri.

QVAESTIO CXV.

E An tam per maternam lineam, quam per paternam fiat huiusmodi poenae ad posteros extensio.

Centesima quintadecima quaestio est, Vtrum per Episcopum & Inquisitorem praedicti filij hereticorum, credentium, receptatorum, defensorum, & fautorum eorum, omni beneficio ecclesiastico

Intellectus ca. felicis. §. qd si quis. de penis lib. 6.

Filij heretici non debent per sententiam priuari obtentis beneficijs.